

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

TÜRKİYE
YÜZYILI

7/19019 Gk 42

02.01.2025

Sayı : E-69602026-610-00103539150 - 0010 666 832

Konu : Soru Önergesi (7/19019)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 11.11.2024 tarihli ve 43452547-120.07.04-E.1527904 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde yer alan, Manisa Milletvekili Sayın Selma Aliye KAVAF tarafından verilen 7/19019 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Ömer Bolat

Prof. Dr. Ömer BOLAT
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı (3 Sayfa)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:

5DF9F3D5-2BCD-4ABC-B295-648DA1A6CA93

Adres: Dumlupınar Bulvarı, Eskişehir Yolu, 9.km, No:151,
Çankaya/ANKARA

Faks No: 03124491341

e-Posta: stratejisoruonergeleri@ticaret.gov.tr

İnternet Adresi: www.ticaret.gov.tr

KEP Adresi: stratejigelistirmebakanligi@gtb.hs01.kep.tr

<https://www.turkiye.gov.tr/ticaret-bakanligi-ebys>

Ayrıntılı bilgi için:

Soru Önergeleri Birimi

Telefon No: 03124491334

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

Manisa Milletvekili Sayın Selma Aliye KAVAF'a Ait 7/19019 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

Bakanlığımız görev ve yetki alanına giren hususlar itibarıyla önergenize ilişkin cevaplarımıza aşağıda yer verilmiştir:

1-13) Rekabet Kurumu tarafından, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun uyarınca yürütülen süreçler neticesinde rekabet ihlallerin ortaya çıkarılarak sonlandırılması, öncelikle Kanun Koyucu'nun ve iktisadi yazının rekabete atfettiği daha düşük fiyatlar, daha yüksek kalite, mal ve hizmetlerde çeşitlilik; yeniliğin, verimliliğin ve tüketici refahının yükseltilmesi gibi somut faydaların sağlanmasına hizmet etmektedir. Bu bakımdan, Kurul tarafından Kanun'un uygulanmasına dönük olarak alınan bütün kararlar, doğrudan veya dolaylı olarak tüketici refahını artırmayı hedeflemektedir.

Kurumun, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından yayımlanan rehber dikkate alınarak yaptığı etki analizi çalışmalarına göre, Rekabet Kurulu kararlarının 2014-2016 döneminde yıllık 1,44 milyar dolar, 2017-2018 döneminde yıllık 769 milyon dolar, 2019-2020 döneminde yıllık 832 milyon dolar refah kazancı sağladığı tahmin edilmektedir. 2021-2022 dönemine ilişkin olarak yapılan en güncel çalışmada ise toplamda 134,6 milyar TL ve yıllık ortalama 67,3 milyar TL tüketici faydası artışı tahminine yer verilmiştir. Bu değerlerin dolar cinsinden ifade edilmesi durumunda; ilgili dönemde tüketici faydasına toplam 13,1 milyar dolar, yıllık ortalama 6,55 milyar dolarlık bir katkı sağlandığı anlaşılmaktadır. Hesaplanan bu tahmini fayda, ülkemiz gayrisafi yurt içi hasılasının yaklaşık binde 7,2'sine tekabül etmektedir.

Piyasada rekabetin tesis edilmesi ve korunması, küçük ve orta ölçekli firmaların verimli ve sürdürülebilir bir şekilde faaliyetlerini devam ettirmelerinin temel unsurlarından biridir. Pazarda dinamik bir rekabet ortamının mevcudiyeti, KOBİ'lerin performanslarını arttırabilmesi için önem arz etmektedir. Öte yandan, hâkim durumdaki teşebbüslerin, yıkıcı fiyatlama, bağlama, münhasırlık gibi "dışlayıcı kötüye kullanma" eylemlerine rekabet hukuku araçları ile müdahale edilmesinin gayelerinden biri, firmaların pazara giriş ve/veya pazarda büyüme imkânlarının hukuka aykırı şekilde kısıtlanmasının önlenmesidir. Bu bakımdan Rekabet Kurumunun özellikle hâkim durumdaki teşebbüslerin kötüye kullanma davranışlarına müdahalelerinin, KOBİ'ler de dâhil olmak üzere teşebbüslerin sürdürülebilir bir büyüme ile çalışabilmesine katkı sağladığı ifade edilebilecektir.

Rekabet otoritelerinin dijital piyasalara ilişkin temel görev ve fonksiyonlarının da, pazardaki rekabetin önündeki engelleri kaldırmak suretiyle pazara girişi ve yeniliği teşvik ederek; fiyat, kalite ve benzeri göstergelerin tüketici refahını azami kılacak şekilde oluşmasını sağlamak ile tüketicinin seçim özgürlüğünü artırmak olduğu söylenebilir. Bu çerçevede, Rekabet Kurumunun dijital platformlarda adil rekabet ortamının sağlanmasına yönelik faaliyetleri, özellikle daha düşük fiyatlar, daha yüksek kalite ve artan seçim özgürlüğü hedefleriyle; evrensel tüketici hakları arasında sayılan "temel ihtiyaçların karşılanması hakkı", "güvenlik ve güven duyma hakkı" ve "seçme hakkı" gibi hakların korunmasına ve geliştirilmesine de hizmet etmektedir. Rekabet Kurulunun yakın dönemde aldığı, sosyal ağ hizmetleri, çevrim içi görüntülü reklamcılık pazarları ile çok kategorili pazaryeri pazarlarını konu alan kararları, bu kapsamda örnek olarak sayılabilecektir.

7060 sayılı Helal Akreditasyon Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun ve 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kurulan Helal Akreditasyon Kurumu (HAK), uluslararası kabul görmüş teknik gereklilikler ve standartlar çerçevesinde hem ülkemizde hem de yurt dışında yerleşik belgelendirme kuruluşlarına helal akreditasyon hizmeti sunmaktadır.

Bahse konu hizmetlerin sunumunda HAK tarafından İslam İşbirliği Teşkilatı'nın (İİT) bağlı kuruluşu olan İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsü (SMIIC) tarafından yayımlanan helal standartları esas alınmaktadır.

OIC/SMIIC Standartları ilgili alandaki uluslararası düzeyde kabul görmüş teknik kuralları esas alan, geniş katılımı hazırlanan kapsayıcı kuralları ihtiva etmektedir. Bu haliyle en güncel sağlık ve iş güvenliği kriterlerini de kapsayan OIC/SMIIC Standartlarının sertifikasyon süreçlerinde ve sertifikasyona tabi işletmelerde çalışanlar için çalışma ortamının iyileştirilmesi, çalışanların saygınlığı, çalışanların katılım ve aidiyeti gibi ilkeler esas alınarak iş yerindeki sosyal yönlerin geliştirilmesine, insani itibarın korunmasına, işin gerçekleştirilme sürecinde liyakat, tarafsızlık, şeffaflık ve hesap verilebilirlik gibi iyi yönetim uygulamaları esas alınmaktadır.

HAK'ın görevleri arasında, yukarıda temel ilkeleri hakkında bilgi verilen standartlar ekseninde helal akreditasyon hizmeti verilmesinin yanı sıra, bu alanda eğitimler düzenlemek de yer almaktadır. Bu kapsamda HAK gerek Kurum bünyesindeki personelin gerekse sektörde helal belgelendirme süreçlerinde çalışan personelin yetkinliklerini geliştirici eğitim programları yürütmektedir.

Bu kapsamda HAK, sektör paydaşlarının kişisel ve mesleki gelişimlerine ciddi katkılar sunan farklı kategorilerde muhtelif eğitim programları düzenlemektedir. Bu minvalde HAK, 2020 yılından bu yana toplam 53 eğitim düzenlemiş olup, eğitimler ile 33 farklı ülkeden 1200'ü aşkın katılımcıya ulaşmıştır. İlaveten HAK, bilhassa helal belgesi almak isteyen üretim tesislerinin ve sektör paydaşlarının rağbet gösterdiği helal gıda için genel gereklilikleri ihtiva eden temel standart eğitimlerinin yanı sıra; turizm, kozmetik, lojistik, deney faaliyetleri, personel belgelendirme, yeterlilik testi sağlayıcıları gibi belirli alanlarda yayımlanmış muhtelif OIC/SMIIC helal standartları uyarınca eğitim programları düzenlemektedir. Buna ek olarak özellikle helal belgelendirme faaliyetlerinde görev alacak kişilere yönelik teknik eğitimler düzenlenmesi suretiyle sektöre nitelikli iş gücü sağlanmasına da katkı sunulmaktadır.

Türkiye İhracatçılar Meclisi'nin (TİM) ihracatçı firmaların sosyal sorumluluk projelerini teşvik etmeye yönelik çok sayıda programı bulunmaktadır. TİM çatısı altındaki ihracat potansiyeline sahip girişimci ve girişimci işletmeleri geliştiren TİM-TEB Girişim Evleri, kadın girişimci ve ihracatçılara yönelik TİM WINGS, firmaların inovasyona dayalı ihracat artışını destekleyen İnoSuit ve İnovaLİG ile ihracatçı firmalara nitelikli işgücü altyapısı sunan gençlere yönelik İnovaTİM programları, ülkemizdeki firmaların sosyal sorumluluk projelerine katkı sağlamakta, üretim, istihdam, ihracat yoluyla toplumsal fayda ve kazanımlar yaratmaktadır.

Türkiye İhracatçılar Meclisi'nin (TİM), iklim değişikliği, sürdürülebilirlik ve Yeşil Mutabakat Eylem Planı çerçevesinde belirlenen hedeflere uyum sağlamak amacıyla, ülkemiz ihracatçılarına rehberlik etmek ve bu süreçte onlara destek olmak adına kapsamlı bir çalışma sürecine girmiştir. Bu doğrultuda, 21.06.2021 tarihinde "Dünyayı Tüketmeden, Dünya İçin Üretiyoruz" temasıyla, sürdürülebilirlik alanında 12 hedefe dayalı olarak hazırlanan TİM Sürdürülebilirlik Eylem Planı, kamuoyu ile paylaşılmıştır. Bu eylem planı, Türkiye'nin uluslararası ticaretindeki sürdürülebilirlik anlayışını pekiştirmek ve ihracatçılarımıza çevresel ve ekonomik sorumluluklar konusunda net bir yön vermek amacıyla büyük bir adım teşkil etmektedir. Bu eylem planı doğrultusunda, Bölgesel Sürdürülebilir İhracat Seferberliği Eğitim Programları düzenlenmekte, firmalara mentörlük sağlamak amacıyla ECOTİM ve Yeşil İnovasyon Teknoloji programları, firmalara bilet bedel karbon ayak izini hesaplama ve raporlama imkânı sunan GREENTİM Platformu, Avrupa Birliği tarafından IPA-III programı çerçevesinde fonlanan projeleri ve işletmelerin sürdürülebilir ve çevreye duyarlı yapıya dönüşmesine katkı sağlayan Green-up programları uygulanmakta, bu sayede ihracatçı firmaların çevre dostu üretim yöntemlerini benimsemeleri teşvik edilmektedir.

Öte yandan, ülkemiz ekonomisinin gelişmesi ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması sürecinde kilit rol üstlenen ihracatçı firmaların, işletme giderlerini, yeni yatırımlarını ve

kapasite artışlarını finanse edebilmesi için dış kaynaklara sorunsuz ve hızlı bir şekilde erişmesi önem arz etmektedir. Bu çerçevede, ihracatçı firmaların finansmana erişiminde önemli bir engel olarak beliren “teminat yetersizliği” sorununun çözüme kavuşturulması için 13.10.2021 tarihinde, Bakanlığımız öncülüğünde, TİM ve Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketi (Türk Eximbank) ortaklığıyla İhracatı Geliştirme A.Ş. (İGE) kurulmuştur. İlerleyen dönemde ise önce 61 İhracatçı Birliği, sonrasında 20 Banka İGE ortaklık yapısına katılmıştır. Bu gelişmeler sonucunda İGE, çok daha güçlü bir sermaye yapısına ulaşmış ve ihracatın finansmanı sürecinde yer alan tüm paydaşların (kredi alan ihracatçılar, kredi veren bankalar, kamu) aynı anda yönetimde söz sahibi olduğu güçlü ve etkin bir kurumsal yapıya kavuşmuştur.

İGE, münhasıran ihracat kredileri için kefalet vermek suretiyle ihracatçının finansmana erişimini kolaylaştırmayı, maliyetini azaltmayı, çeşitlendirmeyi ve ihracatın finansmanını sürdürülebilir kılmayı görev edinmiştir. Bu kapsamda toplam krediler içerisinde ihracat kredilerinin, ihracat kredileri içerisinde de ihracatçı KOBİ'lere kullandırılan kredilerin payının arttırılması İGE'nin en temel hedeflerindendir.

Bununla birlikte, İGE'nin kefalet sisteminden faydalanmak isteyen ihracatçılarımız tarafından öncelikle bankaya başvuru gerçekleştirilmekte, banka tarafından kredi değerlendirmesinin yapılmasının ardından uygun görülen başvurular İGE'ye iletilmektedir. İGE'de analitik modelden beslenen karar destek sisteminde değerlendirilen başvurulara ilişkin olarak bankaya ret veya kabul şeklinde dönüş yapılmaktadır.

İGE, firmaların maaş ve SGK prim ödemelerini de içeren işletme giderlerinin finansmanı için kredilerine kefalet sağlamakta, böylelikle firmalarca çalışanlarına/SGK'ya ödeme yapılabilmesine ve çalışanların herhangi bir hak kaybına uğramamalarına da destek olmaktadır. Ayrıca İGE'nin, firmalar tarafından kredi kullandırım tarihinden itibaren 2 yıl süreyle istihdamlarını azaltmayacaklarına dair taahhütname verilmesi koşulu bulunan kefalet destek paketleri de mevcuttur. Bu yolla firmaların, İGE kefaletiyle sağladıkları finansmanı faaliyetlerinde yavaşlamaya/küçülmeye yol açabilecek engelleri aşma ve en azından mevcut istihdamlarını muhafaza etme yolunda kullanmalarını sağlamak hedeflenmektedir. Ek olarak, İGE tarafından kadın çalışan sayısı belli bir oranının üzerinde olan ihracatçı firmalara pozitif ayrımcılık uygulanarak “İhracatta Kadını Destekleme” adı altında sunulan avantajlı ürünler aracılığıyla da kefalet desteği sağlanmaktadır. Böylelikle ihracatçı firmalarda kadınların gerek yönetici gerekse çalışan olarak daha fazla rol almaları teşvik edilmektedir.

Türkiye Ürün İhtisas Borsası Anonim Şirketi'nin (TÜRİB) kurulmasına, 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu'nun 53'üncü maddesi kapsamında Bakanlığımız ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun teklifi üzerine, 06.04.2017 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan Karar ile izin verilmiştir. TÜRİB, 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde, lisanslı depolarda muhafaza edilen tarım ürünlerini temsil eden elektronik ürün senetleri (ELÜS) ile ELÜS'e dayalı vadeli işlem sözleşmelerine yönelik işlemleri yapmak üzere faaliyetlerine 26.07.2019 tarihli ve 30843 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan faaliyet izni ile başlamıştır. TÜRİB, lisanslı depolara ürün koyan üreticilerin ürünlerinin ticaretini ELÜS'ler aracılığıyla ülke çapında tek bir platform üzerinden yapabilme imkanı sunarak, etkin ve şeffaf bir ticaret ortamı sağlamaktadır. Bankaların vermekte olduğu ELÜS teminatlı kredilerle çiftçilerin finansmana erişimi kolaylaşmakta, sürdürülebilir ve öngörülebilir bir finansal yapı desteklenmektedir. Bu kapsamda lisanslı depolara ürün koyan üreticilerin ürünlerine yönelik alım satım işlemleri tek bir platform üzerinden kolaylıkla yapılabilmekte, kırsal kalkınmaya katkı sağlanmakta ve tarım sektörünün istikrarlı büyümesine yönelik bir ekosistem inşa edilmesi amaçlanmaktadır.